

**Tworzenie przypisów
i bibliografii załącznikowej –
wybrane przykłady**

Pisząc prace licencjackie, magisterskie, dyplomowe, należy podać spis źródeł bibliograficznych, tj. literaturę przedmiotu. Jest to **bibliografia załącznikowa**. Rejestruje ona dokumenty cytowane lub wykorzystywane przez autora pracy lub dokumenty tylko związane z tematem dzieła. Powinna być uszeregowana alfabetycznie według haseł autorskich lub w przypadku ich braku – według haseł tytułowych. Elementy opisu bibliograficznego podaje się według określonej kolejności. Dopuszczalna jest różnorodna interpunkcja, ale należy stosować jednolity system znaków i jednolite wyróżnienia graficzne we wszystkich przypisach stosowanych w pisanej pracy.

Do opracowania pisemnej części pracy stosuje się również **przypisy bibliograficzne**. Umieszczane są w obrębie tekstu głównego dokumentu. Służą one identyfikacji publikacji, z której przejęto materiał przytoczony w tekście lub do której autor odsyła czytelnika. Gdy chcemy zamienić opis bibliograficzny na przypis, podajemy nie ogólną liczbę stron czy kart w przytaczanym dokumencie, lecz stronę, na której znajdowała się informacja.

Zasady sporządzania przypisów bibliograficznych ustala norma **PN-ISO 690:2012. Informacja i dokumentacja. Wytyczne opracowania przypisów bibliograficznych i powołań na zasoby informacji**. Poniżej przedstawimy przykłady standardowych opisów bibliograficznych dla różnych rodzajów dokumentów.

DOKUMENTY DRUKOWANE

1. WYDAWNICTWA ZWARTE

- Autor/autorzy (do 3 osób)
- Tytuł
- Oznaczenie kolejności wydania (wydanie pierwsze nie jest wymagane)
- Numer tomu i jego tytuł (w opisie pojedynczego tomu)
- Liczba tomów (w opisie wydawnictwa wielotomowego)
- Miejsce wydania
- Nazwa wydawcy*
- Rok wydania
- Objętość*
- Nazwa serii i nr tomu serii*
- ISBN

* element nieobowiązkowy

Przykłady

Balińska A., Sieczko A., Zawadka J., *Turystyka: wybrane zagadnienia*, Warszawa 2014. ISBN 9788379302901

Draaisma D., *Machina metafor: historia pamięci*, przeł. R. Pucek, Warszawa 2009. ISBN 9788361182320

2. ROZDZIAŁ W KSIĄŻCE, ARTYKUŁ, REFERAT W KSIĄŻCE

- Autor/autorzy rozdziału (do 3 osób)
- Tytuł rozdziału
- W:
- Autor/autorzy całości książki
- Tytuł książki
- Oznaczenie kolejności wydania (wydanie pierwsze nie jest wymagane)
- Miejsce wydania i nazwa wydawcy
- Rok wydania
- Lokalizacja w obrębie dokumentu macierzystego (dokumentu głównego, książki), rok, oznaczenie strony

Przykłady

Sadowski Z., *Polska droga do Europy*, [w:] *Polska droga do Unii Europejskiej*, pod red. Stanisława Miklaszewskiego, Kraków: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, 1999, s. 127-133.

Zagajewski A., *Śmiech i powaga*, [w:] tenże, *Drugi oddech*, Kraków 1978, s. 7-16.

3. WYDAWNICTWA CIĄGŁE (CZASOPISMA) OPISYWANE CAŁOŚCIOWO

- Tytuł czasopisma
- Odpowiedzialność
- Wydanie
- Oznaczenie zeszytu (rok, rocznik, tom, numery)
- Miejsce wydania i wydawca*
- Rok
- Seria*
- ISSN

* element nieobowiązkowy

Przykłady

Ekonomia i Zarządzanie. Wydział Zarządzania Politechniki Białostockiej. 2009 nr 1-. Białystok: Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, 2009-. ISSN 2080-9646

Studia Mathematica. Instytut Matematyczny Polskiej Akademii Nauk. 2000 nr 1-3. ISSN 0039-3223

4. ARTYKUŁ W WYDAWNICTWIE CIĄGLYM (CZASOPIŚMIE)

- Autor/autorzy artykułu
- Tytuł artykułu
- Tytuł wydawnictwa ciągłego (czasopisma)
- Odpowiedzialność autorska*
- Wydanie
- Lokalizacja w obrębie dokumentu macierzystego (rok, oznaczenie zeszytu, strony)
- ISSN*

* element nieobowiązkowy

Przykłady

Dybek D., *Las u Wacława Potockiego: między naturą a kulturą*, „Pamiętnik Literacki” 2008, z. 1, s. 45-62.

Urbanek M., *Podróże z Herodotem i Kapuścińskim*, „Odra” 2005, nr 1, s. 108-110.

Di Barba P., Mognaschi M. E., Pałka R., Savini A., *Optimization of the MIT field exciter by a multiobjective design*, „IEEE Transactions on Magnetics” 2009, vol. 45, nr 3, s. 1530-1533.

DOKUMENTY ELEKTRONICZNE

5. KSIĄŻKA ELEKTRONICZNA

- Autor/autorzy (do 3 osób)
- Tytuł
- Nośnik
- Wydanie
- Miejsce wydania
- Wydawca
- Data wydania
- Data aktualizacji
- Data dostępu*
- Warunki dostępu*
- ISBN/ISSN*

* obowiązkowe tylko dla dokumentów online

Przykłady

Environmental Impact of Power Generation Search Within, [online] London. Royal Society of Chemistry. 2000. [dostęp 26 października 2010].
Dostępny w Internecie: http://bazy.pb.edu.pl:2183/web/porta1/browse/display?_EXT_KNOVEL_DISPLAY_bookid=646

Nowy słownik ortograficzny PWN. [CD-ROM]. Red. nauk. E. Polański. Wyd. 4. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2003. ISBN 83-0113-963-3

6. ARTYKUŁ W KSIĄŻCE ELEKTRONICZNEJ, W BAZIE DANYCH LUB W PROGRAMIE KOMPUTEROWYM

- Autor/Autorzy artykułu
- Tytuł artykułu
- W:/In
- Autor/Autorzy dokumentu macierzystego
- Tytuł dokumentu macierzystego
- Nośnik
- Wydanie
- Miejsce wydania
- Wydawca
- Data wydania
- Data aktualizacji
- Data dostępu*
- Lokalizacja w obrębie dokumentu macierzystego
- Warunki dostępu*
- Numer znormalizowany

* obowiązkowe tylko dla dokumentów online

Przykład

Gruin I., *Materiały polimerowe*. [online]. Warszawa: PWN, 2003. [Dostęp 19 września 2012 r.]. Rozdział 5: Przykłady wybranych grup polimerów, ich budowa i właściwości, s. 124-170. Dostęp w sieci uczelnianej w Internecie: han/ibuk/korpo.ibuk.pl/fiszka.php?id=139#spistresci. ISBN: 83-01-14005-4

7. CZASOPISMA ONLINE W CAŁOŚCI

- Tytuł wydawnictwa ciągłego
- Nośnik
- Wydanie
- Miejsce wydania
- Wydawca
- Data wydania
- Data dostępu*
- Warunki dostępu*
- ISSN*

* obowiązkowe tylko dla dokumentów online

Przykład

International Journal of Heat and Mass Transfer. [online]. Elsevier, 1957 [dostęp 15 marca 2010]. Miesięcznik. Dostępny w Internecie: <http://www.journals.elsevier.com/international-journal-of-heat-and-mass-transfer/>. ISSN 0017-9310

8. ARTYKUŁ W ELEKTRONICZNYM WYDAWNICTWIE (W CZASOPIŚMIE)

- Autor/Autorzy artykułu
- Tytuł artykułu
- Tytuł wydawnictwa ciągłego
- Nośnik
- Wydanie
- Oznaczenie zeszytu
- Data aktualizacji
- Data dostępu*
- Lokalizacja w obrębie dokumentu macierzystego
- Warunki dostępu*
- ISSN*

* obowiązkowe tylko dla dokumentów online

Przykład

Chmielewska K., *Poza granicami gatunku?* [w:] „Nauka”. [online]. 2008, [nr] 4, s. 133-167. [dostęp 13.09.2011.] Dostępny w Internecie: http://www.portalwiedzy.pan.pl/images/stories/pliki/publikacje/nauka/2008/04/N_408_09_Chmielewska.pdf. ISSN 1231-8515

PRACE NIEPUBLIKOWANE – (LICENCJACKIE, MAGISTERSKIE, DOKTORSKIE)

- Autor / autorzy
- Tytuł
- Podtytuł
- Rodzaj pracy /licencjacka, magisterska, doktorska
- Instytucja sprawcza i jej siedziba
- Rok opracowania
- Technika wykonania /maszynopis, rękopis, komputeropis
- Osoba lub instytucja przechowująca pracę /jeśli jest inna niż instytucja, w której wykonano pracę
- Lokalizacja rozdziału lub fragmentu w dokumencie macierzystym /numer rozdziału, tytuł rozdziału, strony

Przykłady

Równicki M., *Twórczość literacka Józefa Mortona*. Praca doktorska, Wydział Filologiczny Uniwersytetu Opolskiego w Opolu, 2008, kps, przechowywany w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Opolskiego w Opolu.

Równicki M., *Twórczość literacka Józefa Mortona*. Praca doktorska, Wydział Filologiczny Uniwersytetu Opolskiego w Opolu, 2008, kps, przechowywany w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Opolskiego w Opolu, Rozdział 3, *Obyczaje mortonowskiej wsi*, s. 67-79.

SKRÓTY I FORMY (POLSKIE I ŁACIŃSKIE) STOSOWANE W PRZYPISACH I BIBLIOGRAFIACH ZAŁĄCZNIKOWYCH

SKRÓT POLSKI	SKRÓT ŁACIŃSKI	ZNACZENIE	STOSOWANIE
dz. cyt.	op. cit. [opus citatum]	dzieło cytowane	Gdy po raz kolejny cytujemy to samo dzieło w przypisach nie następujących bezpośrednio po sobie. W przypadku, gdy korzystamy tylko z jednej pracy danego autora.
wyd. cyt.		wydanie cytowane	Gdy po raz kolejny cytujemy to samo dzieło.
jw.	u.s. [ut supro]	jak wyżej	Gdy po raz kolejny cytujemy to samo dzieło i te same strony, co w podanym wyżej przypisie.
tamże	ibidem [w skrócie: ibid.]	w miejscu już przytoczonym	Gdy po raz kolejny cytujemy to samo dzieło z możliwością podania innych stron, niż te, co w podanym wyżej przypisie.
	loc. cit. [loco citato]		Gdy po raz kolejny cytujemy to samo dzieło i te same strony.
tenże taż tychże LUB tegoż tejże	idem eadem		Gdy cytujemy tego samego autora / autorkę / autorów, co w podanym wyżej przypisie. Także przy cytowaniu wybranych artykułów zawartych w książkach autorskich.

cyt. za cyt. według	cit. per.	cytuję za	Gdy cytujemy „z drugiej ręki”.
zob.	vide	zobacz	Gdy w tekście głównym przytoczono lub zreferowano czyjeś poglądy nie dosłownie, ale w formie parafrazy czyjegoś tekstu.
por.	cf. [confer]	porównaj	Gdy chcemy powiadomić, że o danym zagadnieniu pisali także inni autorzy lub gdy nasza parafraza tekstu oryginalnego w istotnym stopniu zmienia jego treść. Porównywanie różnych stanowisk.
i n.		i następne	Gdy podajemy numer pierwszej interesującej nas strony, a nie podajemy numeru strony końcowej.
	passim		Wskazuje na różne miejsca cytowanego dzieła bez podawania konkretnych stron.
w LUB [w:] LUB [W:]	in		Skrót poprzedzający opis bibliograficzny źródła w przypadku artykułu w pracy autorskiej lub zbiorowej
i in.	et al. [et alii] etc. [et cetera]	i inni (-e)	Gdy jest więcej niż 3 autorów.
właśc.	i.e. [id est]	właściwie	Gdy występują np. jakieś błędy w źródle.
b.m.	s.l. [sine loco]	bez miejsca	Gdy w dokumencie nie ma podanego miejsca wydania.
b.r.	s.a. [sine anno]	bez roku	Gdy w dokumencie nie ma podanego roku wydania.
b.w.		bez wydawcy	Gdy w dokumencie nie ma podanego wydawcy.

	sic!	tak!	Gdy podkreślamy, że błąd nie jest naszym udziałem, a wynika z dokładnego przeniesienia z tekstu oryginalnego.
kps			Komputeropis.
mps			Maszynopis.
rkps			Rękopis.
oprac.			Opracował.
przeł.			Przełożył.
tłum.			Tłumaczył.

Opracowali:

Anna Błaszczuk

Łukasz Łobos